

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ŪKIO SUBJEKTŲ, PERKANČIŲ–PARDUODANČIŲ
ŽALIĄ PIENĄ IR PREKIAUJANČIŲ PIENO GAMINIAIS, NESĄŽININGŲ VEIKSMŲ
DRAUDIMO ĮSTATYMO NR. XII-1907 PAKEITIMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIII-5004**

Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2020 m. birželio 30 d. sprendimo Nr. SV-S-1653 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 5 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo Nr. XII-1907 pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIII-5004 (toliau – Projektas Nr. XIII-5004), tačiau siūlyti Lietuvos Respublikos Seimui Projektą Nr. XIII-5004 tobulinti, atsižvelgiant į šiuos siūlymus:

1. Projekto Nr. XIII-5004 1 straipsniu nauja redakcija dėstomas Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymas (toliau – keičiamas įstatymas), kurio 1 straipsnyje nenurodoma, kokiems žalio pieno pirkimo ir pardavimo sandoriams yra taikomas įstatymas, tačiau pagal keičiamo įstatymo 2 straipsnyje apibrėžtas sąvokas suprantama, kad įstatymas būtų taikomas visiems žalio pieno sandoriams, sudaromiems tarp ūkio subjektų (kaip jie apibrėžti įstatyme). Siūlytina įstatymo nuostatų netaikyti prekybai žaliu pienu tarp pieno perdirbimo įmonių. Įvykus įrenginių gedimams ar vykdant techninę profilaktiką, iškyla būtinybė supirktą iš pieno gamintojų pieną parduoti kitai pieno perdirbimo įmonei. Kadangi keičiamo įstatymo tikslas yra padėti pasiekti derybinių galių pusiausvyrą ir drausti nesąžiningas prekybos žaliu pienu praktikas, o pieno perdirbimo įmonės yra lygiose derybinėse galiose, todėl joms keičiamo įstatymo nuostatos turėtų būti netaikomos. Siūlytina papildyti keičiamo įstatymo 1 straipsnį 2 dalimi, kad įstatymo nuostatos nereglamentuoja pieno perdirbimo įmonių žalio pieno pirkimo–pardavimo sandorių, kai jie sudaromi su kitomis pieno perdirbimo įmonėmis.

2. Keičiamo įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje yra apibrėžta sąvoka „inspektorius“, kuri apima tik viešosios įstaigos Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūros darbuotojus (toliau – Agentūra), o įstatymo priežiūrą vykdo 2-iejų institucijų – Agentūros ir Valstybinės maisto ir veterinarijos tarnybos darbuotojai. Be to, keičiamame įstatyme yra plačiau apibrėžiamos priežiūros institucijų pareigos ir teisės, o inspektoriaus pareigos ir teisės praktiškai pakartoja priežiūros institucijų pareigas ir teises.

Siūlytina atsisakyti inspektoriaus apibrėžimo, kaip ne viską apimančio, o įtraukti ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijos apibrėžimą ir jį išdėstyti taip: „**Ūkio subjektų veiklos priežiūros institucija** – viešoji įstaiga Kaimo verslo ir rinkų plėtros agentūra (toliau – Agentūra) ir Valstybinė maisto ir veterinarijos tarnyba (toliau – VMVT), atliekančios šio įstatymo priežiūros ir vykdymo funkcijas“.

3. Keičiamo įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje yra apibrėžta sąvoka „žalio pieno pardavėjų grupės“, kuri nustato žalio pieno pardavėjų suskirstymą į 10 žalio pieno pardavėjų grupių pagal parduodamo žalio pieno kiekį per vieną reguliariai parduodamo žalio pieno tiekimo laikotarpį, nustatytą Lietuvos Respublikos atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatyme. Siūlytina atsisakyti keičiamo įstatymo 2 straipsnio 5 dalyje apibrėžtos sąvokos „žalio pieno pardavėjų grupės“. Įstatymu įtvirtintas žalio pieno pardavėjų grupavimas galioja nuo 2015 m. rugpjūčio mėn., tačiau tokia reguliavimo nuostata tapo susipriešinimo veiksniu tarp pienininkystės ūkių, neapgynė mažesnių pienininkystės ūkių, kurių skaičius nuolat mažėja, interesų. Pienininkystės ūkių skaičiaus analizė rodo, kad 2015 m. rugpjūčio 1 d. įsigaliojus įstatymui, Lietuvoje buvo 57,5 tūkst. ūkių, laikančių karves, o 2020 m. gegužės 1 d. tokių ūkių skaičius siekė 30,1 tūkst., t. y. ūkių, laikančių karves, skaičius sumažėjo 48 proc. Panaikinus žalio pieno pardavėjų grupavimą pagal parduodamą žalio pieno kiekį, būtų išvengiama pieno pardavėjų „šokinėjimo“ per grupes, ypač žiemos metu, kuomet dalis karvių būna užtrūkusios ir sumažėja parduodamo pieno kiekis; būtų daroma teigiama įtaka pieno kokybei – nebebūtų stimulo bet kokia kaina išlaikyti ūkyje sergančias karves, taip išlaikant didesnę parduodamo pieno kiekį.

4. Keičiamame įstatyme siūlytina patikslinti „žalio pieno pirkimo kainos“ sąvoką, nustatant, kad į žalio pieno kainą turi įeiti visos išlaidos, susijusios su sutarto žalio pieno kiekio tiekimu, t. y. ūkio subjektams derantis dėl žalio pieno kainos, turi būti įvertintos žalio pieno supirkimo bei pristatymo pirkėjui išlaidos. Šia nuostata siūloma užkirsti kelią žalio pieno pirkėjams papildomai išrašyti sąskaitas už suteiktas žalio pieno supirkimo paslaugas. Siūlytina pakeisti 2 straipsnio 7 dalį ir ją išdėstyti taip: „**7. Žalio pieno pirkimo kaina** – ūkio subjektų (žalio pieno pirkėjo ir žalio pieno pardavėjo) sutarta pinigų suma, mokama už parduodamą Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatytą bazinių pieno sudėties rodiklių žalią pieną, įskaitant visas su žalio pieno tiekimu susijusias išlaidas ir neįskaitant priedų, priemonių ir nuoskaitų.“

5. Keičiamą įstatymą siūlytina papildyti, nustatant, kad priemokos ir priedai yra esminės sutarties sąlygos, dėl jų taikymo turi būti susitarta ir jų dydžiai turi būti nurodyti žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartyje. Tokiu būdu priemonių ir priedų keitimui, panaikinimui būtų taikomi tie patys įspėjimo terminai, kaip ir keičiant kitas sutarties sąlygas. Įstatymo taikymo 2015–2020 metų patirtis parodė, kad siekdami išvengti reikalavimų, susijusių su žalio pieno kainos mažinimu, žalio pieno pirkėjai vengė keisti žalio pieno kainą, o buvo sukurta įvairių priemonių ir priedų už perkamą–parduodamą žalią pieną sistema. Dažnu atveju priemokos ir priedai buvo keičiami vienašališkai – tai

nebuvo derybų objektas. Siūlytina pakeisti keičiamo įstatymo 2 straipsnio 8 dalį ir ją išdėstyti taip: „8. **Žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartis** – ūkio subjektų (žalio pieno pirkėjo ir žalio pieno pardavėjo), vadovaujantis Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatymo 3 ir 4 straipsniais ir Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatyta pieno supirkimo tvarka, sudaryta rašytinė sutartis, pagal kurią sutartomis sąlygomis, už sutartą žalio pieno pirkimo kainą ir sutartų priedų ir priemonų dydžius perduodamas sutartas žalio pieno kiekis“.

6. Atsižvelgiant į tai, kad keičiamame įstatyme vartojamos Viešojo administravimo įstatyme ir Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatyme apibrėžtos sąvokos, siūlytina papildyti keičiamo įstatymo 2 straipsnį, nustatant, kad kitos jame vartojamos sąvokos yra suprantamos taip, kaip jos apibrėžtos Viešojo administravimo įstatyme ir Atsiskaitymo už žemės ūkio produkciją įstatyme.

7. Keičiamo įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte nustatytą išimtį sutarties sąlygoms pakeisti, nepranešus kitai sutarties šaliai, prieš 30 dienų, siūlytina taikyti tik tais atvejais, kuomet kooperatinė bendrovė (kooperatyvas), Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatyta tvarka pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu), yra sudariusi žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartis tik su savo kooperatyvo nariais. Priešingu atveju kooperatyvas, pirksdamas žalią pieną, turėtų veikti tokiomis pačiomis sąlygomis kaip ir kitos pieną perkančios įmonės, ir visiems ūkio subjektams turėtų būti vienodai draudžiami nesąžiningi veiksmai. Siūlytina 3 straipsnio 2 dalies 2 punkte po žodžių „nustatyta tvarka pripažinta žemės ūkio kooperatine bendrove (kooperatyvu)“ įterpti žodžius „sudariusi žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartį su savo nariais“.

8. Keičiamo įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punkte nurodoma, kad žalio pieno pirkimo kaina visiems žalio pieno pardavėjams, priskirtiems tai pačiai žalio pieno pardavėjų grupei, turi būti vienoda. Pritarus šio nutarimo 3 punkte pateiktam siūlymui dėl žalio pieno pardavėjų suskirstymo į žalio pieno pardavėjų grupes pagal parduodamą pieno kiekį per vieną reguliariai parduodamo žalio pieno tiekimo laikotarpį atsisakymo, siūlytina žalio pieno pardavėjams grupuoti taikyti žalio pieno pristatymo žalio pieno pirkėjui būdo požymį, nustatant, kad žalio pieno pardavėjams, parduodantiems žalią pieną tokiu pat būdu, žalio pieno pirkimo kaina neturėtų skirtis. Siūloma numatyti šiuos žalio pieno pristatymo žalio pieno pirkėjui būdus: žalias pienas pristatomas į žalio pieno supirkimo punktą, žalias pienas paimamas tiesiogiai iš ūkio specializuoto pieno šaldytuvo, žalias pienas pristatomas tiesiogiai į žalio pieno perdirbimo įmonę. Tokiu būdu žalio pieno kainos skirtųsi, atsižvelgiant į žalio pieno pristatymo žalio pieno pirkėjui kaštų skirtumus, kurie skiriasi pagal žalio pieno pristatymo būdą. Ši nuostata leidžia užtikrinti, kad žalio pieno pardavėjai, nesant derybinių galių pusiausvyros, nebūtų įpareigoti sutikti su perdirbėjų nustatytomis žalio pieno pirkimo sąlygomis ir su labai maža žalio pieno pirkimo kaina, nors kitiems žalio pieno pardavėjams, pristatantiems pieną pirkėjams tokiu pat būdu, būtų mokama didesnė kaina, nustatoma per derybas, kuriose labiau laikomasi pusiausvyros.

Siūlytina atskirai išskirti žalią pieną, pagamintą pagal nustatytas ir sertifikuotas kokybės sistemas: ekologinė gamybos sistema, nacionalinė žemės ūkio ir maisto kokybės sistema. Šis

siūlymas grindžiamas tuo, kad pagal sertifikuotas kokybės sistemas pagamintas žalias pienas turi atskirą rinką ir jis nėra tapatus pagal įprastinės gamybos reikalavimus pagamintam žaliajam pienui tiek savo maistine verte, tiek kaina, todėl žaliajam pienui, pagamintam pagal šias kokybės sistemas, būtų nustatoma atskira žalio pieno kaina.

Siūlytina keičiamo įstatymo 3 straipsnio 3 dalies 1 punkte nustatyti tokį nesažiningo veiksmo draudimą: žalio pieno pirkėjui perkant žalią pieną, atitinkantį Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatytus kokybės reikalavimus, pagamintą pagal tą pačią kokybės sistemą (ekologinė gamybos sistema, nacionalinė žemės ūkio ir maisto kokybės sistema), ir jį pristatant žalio pieno pirkėjui tokiu pat būdu (žalias pienas pristatomas į žalio pieno supirkimo punktą, žalias pienas paimamas tiesiogiai iš ūkio specializuoto pieno šaldytuvo, žalias pienas pristatomas tiesiogiai į žalio pieno perdirbimo įmonę), žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartyse draudžiama taikyti skirtingą žalio pieno pirkimo kainą, išskyrus atvejus, kai pienas perkamas iš žalio pieno pardavėjų, parduodančių savo pagamintą žalią pieną ir priklausančių pieno gamintojų organizacijoms, pripažintoms Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatyta tvarka, tačiau šiuo atveju negali būti taikoma mažesnė žalio pieno pirkimo kaina negu ji būtų nustatyta pagal žalio pieno pristatymo būdą.

9. Siūlytina keičiamo įstatymo 3 straipsnio 3 dalį papildyti draudžiamuoju veiksmu, susijusiu su priemokų ir priedų dydžių ribojimu, t. y. drausti žalio pieno pirkėjams mokėti žalio pieno pardavėjams priemokas ir priedus už perkamą žalią pieną, kurių dydžiai kartu (bendra suma) būtų didesni kaip 20 proc. žalio pieno pirkimo kainos. Ši nuostata siūloma siekiant užtikrinti žalio pieno rinkos dalyvių (žalio pieno pirkėjų ir žalio pieno pardavėjų) interesų pusiausvyrą ir įvesti didesnę skaidrumą rinkoje. Nesant priedų ir priemokų reglamentavimo, žalio pieno kaina nustatoma sąlyginai žema, o kitą dalį išmokamos sumos už perkamą žalią pieną sudaro priemokos ar priedai. Įstatymo galiojimo 2015–2020 m. laikotarpiu buvo sukurta įvairių priemokų ir priedų už perkamą ir parduodamą žalią pieną sistema ir priemokos ir priedai sudaro vidutiniškai apie 40 proc. visos išmokamos sumos už perkamą–parduodamą žalią pieną. Priėmus siūlomas nuostatas, žalio pieno kaina suvienodėtų, t. y. mažesniesiems pieno ūkiams žalio pieno kaina turėtų padidėti, o patiems stambiausiems – koreguotųsi mažėjimo linkme. Priemokų ir priedų dydžių ribojimas yra pagrįstas tuo, kad priemokos ir priedai turi būti mokami už papildomą gaunamą vertę (labai gera pieno kokybė, didelis tiekiamo pieno kiekis, lojalumas žalio pieno pirkėjui ir pan.) perkant ir parduodant žalią pieną, ir šiai vertei įvertinti yra paliekamas 20 proc. riba nuo žalio pieno kainos.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, siūlytina keičiamo įstatymo 3 straipsnio 3 dalį papildyti šiuo draudžiamuoju veiksmu: „žalio pieno pardavėjams mokėti priemokas ir priedus už perkamą žalią pieną, kurių dydžiai kartu (bendra suma) būtų didesni kaip 20 proc. žalio pieno pirkimo kainos.“

10. Siūlytina keičiamo įstatymo 3 straipsnio 3 dalį papildyti draudžiamuoju veiksmu, susijusiu su nuoskaitų už perkamą žalią pieną taikymu, t. y. drausti žalio pieno pirkėjams taikyti kitas

nuoskaitas už perkamą žalią pieną, negu gali būti taikoma Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro nustatyta pieno supirkimo tvarka. Pažymėtina, kad šiuo metu žalio pieno pirkėjai gali taikyti nuoskaitas tik už nepasiektą nustatytą žalio pieno kokybę. Šia nuostata siekiama žalio pieno pirkėjams – stipresniajai sutarties šaliai – drausti piktnaudžiauti dominuojančia padėtimi ir žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartyje numatyti kitas nuoskaitas už perkamą pieną, taip sumažinant mokamą sumą už perkamą žalią pieną.

Pagal tai, kas išdėstyta, siūlytina keičiamo įstatymo 3 straipsnio 3 dalį papildyti šiuo draudžiamuoju veiksniu: „žalio pieno pardavėjams taikyti kitas nuoskaitas už perkamą žalią pieną, negu nustatytos Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministro tvirtinamoje pieno supirkimo tvarkoje“.

11. Keičiamo įstatymo 4 straipsnyje nustatyta, kad žalio pieno pirkėjas, jei mažina žalio pieno kainą daugiau kaip 3 proc., turi pagrįsti, kodėl jis mažina žalio pieno kainą, ir tą pagrindimą pateikti Agentūrai. Agentūros darbuotojai turi įvertinti, ar kainos mažinimas yra pagrįstas, ir suteikti leidimą kainai mažinti arba jo nesuteikti. Siūlytina šią įstatymo nuostatą taikyti, jei žalio pieno pirkėjas žalio pieno pirkimo kainą mažina daugiau kaip 5 proc. 2016–2020 m. kainų analizė rodo, kad 3 proc. kainos mažinimas per mėnesį vidutiniškai buvo fiksuotas 0–4 kartus per metus ir tam didžia dalimi darė įtaką sezoninis pieno gamybos išaugimas. Padidinus kainos mažinimo ribą nuo 3 iki 5 proc., pieno pirkėjams būtų sumažinta administracinė našta ir kaip rodo žalio pieno pirkimo kainų analizė, tai būtų taikoma tik esant dideliems rinkos veikimo sutrikdymams bei apsitraudžiant nuo žalio pieno pirkėjų piktnaudžiavimo dominuojančia padėtimi.

Šiuo reikalavimu siekiama įtvirtinti, kad žalio pieno pirkėjui ir žalio pieno pardavėjui sudarius žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartį ir joje nurodžius jų sutartą kainą, nebebūtų galima tokios kainos mažinti nesant objektyvių priežasčių ar veikiant nesąžiningai. Siūlytina šią nuostatą taikyti ir žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartims, kurios sudaromos tarp tų pačių ūkio subjektų, pasibaigus ankstesnei sutarčiai (tęstinėms sutartims), t. y., jei naujai sudarytoje žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartyje nurodoma 5 proc. mažesnė kaina, negu buvo nustatyta kaina ankstesnėje sutartyje, žalio pieno pirkėjas turi pateikti Agentūrai pagrindimą, kodėl jis mažina kainą, ir gauti jos leidimą. Kadangi keičiamame įstatyme įtvirtintas imperatyvus draudimas – nepagrįstai mažinti žalio pieno kainą, nustatytą žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartyje, siekiant jo išvengti, žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartys dažnai sudaromos vieno kalendorinio mėnesio laikotarpiui. Pritarus šiam siūlymui, galimybė išvengti keičiamo įstatymo 4 straipsnyje nustatyto reikalavimo būtų panaikinta.

Remiantis tuo, siūlytina pakeisti keičiamo įstatymo 4 straipsnio 1 dalį ir ją išdėstyti taip: „1. Žalio pieno pirkėjas, norėdamas mažinti daugiau negu 5 procentiniais punktais žalio pieno pirkimo kainą, nustatytą žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartyje, arba per vieną kalendorinį mėnesį sudarydamas naują žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartį su tuo pačiu žalio pieno pardavėju, privalo pagrįsti šios kainos mažinimą ir šį pagrindimą pateikti Agentūrai“.

12. Siekiant didinti pieno rinkos skaidrumą ir geresnį ūkio subjektų informuotumą priimant sprendimus rinkoje, siūlytina keičiamą įstatymą pildyti nauju 5 straipsniu (buvusius 5–11 straipsnius atitinkamai pernumeruoti), nustatant, kad Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras tvirtina informacijos apie pasirašytas žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartis ir statistinės informacijos apie žalio pieno pirkimo kainas viešinimo tvarką, ir jį išdėstyti taip:

„5 straipsnis. Statistinės informacijos apie žalio pieno pirkimo kainas viešinimas

Statistinė informacija apie pasirašytas žalio pieno pirkimo–pardavimo sutartis ir statistinės informacijos apie žalio pieno pirkimo kainas viešinimo tvarką tvirtina Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras.“

13. Pritarus šio nutarimo 9 ir 10 punktuose pateiktiems siūlymams, siūlytina keičiamo įstatymo 5 straipsnio 1 dalyje numatyti, kad už šio nutarimo 9 ir 10 punktuose siūlomų nuostatų laikymosi priežiūrą būtų atsakinga Agentūra.

14. Atsižvelgiant į tai, kad ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijų teisės ir pareigos yra apibrėžtos Viešojo administravimo įstatyme, bei pritarus šio nutarimo 2 punkte pateiktam siūlymui dėl sąvokos „inspektorius“ panaikinimo, siūlytina atsisakyti keičiamo įstatymo 6 ir 7 straipsnių. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, bei į tai, kad nuo 2020 m. lapkričio 1 d. įsigalioja Viešojo administravimo įstatymo nauja redakcija, siūlytina pakeisti keičiamo įstatymo 8 straipsnį ir jį išdėstyti taip:

„8 straipsnis. Poveikio priemonių ūkio subjektams taikymas

1. Ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijos, pagal kompetenciją atlikdamos šio įstatymo nuostatų laikymosi priežiūrą bei nagrinėdamos prašymus atlikti tyrimą dėl įstatymo nuostatų pažeidimų, vadovaujasi Lietuvos Respublikos viešojo administravimo ir šiuo įstatymu.

2. Ūkio subjektų veiklos priežiūros institucija, nustčiusi šio įstatymo pažeidimą, atsižvelgdama į pažeidimo pobūdį, padarytos žalos dydį, mastą, pažeidimo trukmę, atsakomybę lengvinančias ir sunkinančias aplinkybes, turi teisę skirti ūkio subjektui šiame įstatyme nustatytą įspėjimą arba baudą ir (ar) nustatyti įpareigojimą nutraukti draudžiamus nesažiningus veiksmus ar įpareigojimą atlikti veiksmus, atkursiančius ankstesnę padėtį ar pašalinančius pažeidimo pasekmes, įskaitant žalio pieno pirkimo–pardavimo sutarties pakeitimą.“

15. Siekiant, kad skiriamos poveikio priemonės (baudos ir kitos sankcijos) būtų veiksmingos, proporcingos ir atgrasančios ir jų dydis priklausytų nuo pažeidimo pobūdžio, pažeidimo trukmės ir masto, atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių, siūlytina patikslinti keičiamo įstatymo 10 straipsnio 1 dalį, nustatant, kad už įstatymo 3 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytų reikalavimų pažeidimą ūkio subjektui skiriamas įspėjimas arba bauda iki 1,0 procento nuo įsigytos ar parduotos žalio pieno vertės už praėjusius finansinius metus, kuriais buvo padaryti šioje dalyje nurodyti draudžiami veiksmai, vietoj keičiamame įstatyme numatytų fiksuotų baudos sumų, panaikinant keičiamo

įstatymo 10 straipsnio 1–5 dalis. Siūlymas baudas už šio įstatymo pažeidimus skaičiuoti nuo įsigytos ar parduotos žalio pieno vertės suteiktą teisę tinkamai individualizuoti baudas.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta pirmiau, siūlytina keičiamo įstatymo 10 straipsnio 1 dalį išdėstyti taip:

„1. Už šio įstatymo 3 straipsnio 2 ir 3 dalyse nurodytų reikalavimų pažeidimą ūkio subjektui skiriamas įspėjimas arba bauda iki 1,0 procento nuo įsigytos ar parduotos žalio pieno vertės už finansinius metus,ėjusius prieš finansinius metus, kuriais buvo padaryti šioje dalyje nurodyti draudžiami veiksmai.“

16. Atsižvelgiant į tai, kad ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijų sprendimų apskundimo tvarka numatyta Viešojo administravimo įstatyme, siūlytina atsisakyti keičiamo įstatymo 9 str. nuostatos.

17. Atsižvelgiant į tai, kad poveikio priemonė – įspėjimas nėra ekonominės sankcija, siūlytina keičiamo įstatymo 10 straipsnio pavadinimą išdėstyti taip:

„10 straipsnis. Sankcijos“

18. Keičiamo įstatymo 10 straipsnio 10 dalyje apibrėžiamos atsakomybė lengvinančios ir atsakomybė sunkinančios aplinkybės. Siūlytina atsakomybė lengvinančias aplinkybes papildyti šiomis aplinkybėmis: pripažinimu padarius pažeidimą bei savo noru nutraukus pažeidimo darymą.

Siūlytina atsakomybė sunkinančias aplinkybes papildyti šiomis aplinkybėmis: naikinimu ir (ar) klastojimu draudžiamų nesąžiningų veiksmų įrodymu bei jei buvo padaryta žala arba pažeidimas pakartotinai per metus nuo šiaame įstatyme nustatytos baudos paskyrimo.

Pritarus šio nutarimo 15 punkte pateiktam siūlymui dėl ūkio subjektui skiriamų baudų iki 1,0 procento nuo įsigytos ar parduotos žalio pieno vertės už praėjusius finansinius metus, siūlytina numatyti, kad jeigu yra atsakomybė lengvinančių aplinkybių, skiriamos baudos dydis turi būti mažesnis nei pusė maksimalios baudos, o jeigu yra atsakomybė sunkinančių aplinkybių, skiriamos baudos dydis turi būti ne mažesnis kaip pusė maksimalios baudos. Siekiant skaidrumo skiriant baudas ir nešališkumo, siūlytina numatyti, kad Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministras turėtų patvirtinti Įspėjimų ir baudų už Lietuvos Respublikos ūkio subjektų, perkančių–parduodančių žalią pieną ir prekiaujančių pieno gaminiais, nesąžiningų veiksmų draudimo įstatymo pažeidimus skyrimo tvarkos aprašą.

Siūlytina keičiamo įstatymo 10 straipsnio 10 ir 11 dalis išdėstyti taip:

„10. Atsakomybė lengvinančiomis aplinkybėmis laikoma tai, kad ūkio subjektai, padarę pažeidimą, pripažino padarę pažeidimą, savo noru nutraukė pažeidimą, užkirto kelią žalingiems pažeidimo padariniams, padėjo ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijoms tyrimo metu, atlygino nuostolius ar pašalino padarytą žalą. Atsakomybė sunkinančiomis aplinkybėmis laikoma, jeigu ūkio subjektai kliudė atlikti tyrimą, slėpė padarytą pažeidimą, naikino ir (ar) klastojo draudžiamų nesąžiningų veiksmų įrodymus, tęsė pažeidimą nepaisydami ūkio subjektų veiklos priežiūros

institucijų nurodymo nutraukti neteisėtus veiksmus, buvo padaryta žala arba pažeidimas padarytas pakartotinai per metus nuo šiame įstatyme nustatytos baudos paskyrimo.

11. Ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijos skiria baudą atsižvelgiant į atsakomybę lengvinančių ir sunkinančių aplinkybių kiekį bei reikšmingumą ir baudos mažinimas ar didinimas turi būti motyvuojamas ūkio subjektų veiklos priežiūros institucijos sprendime. Jeigu yra atsakomybę lengvinančių aplinkybių, skiriamos baudos dydis turi būti mažesnis nei pusė maksimalios baudos, apskaičiuotos kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje. Jeigu yra atsakomybę sunkinančių aplinkybių, skiriamos baudos dydis turi būti ne mažesnis kaip pusė maksimalios baudos, apskaičiuotos kaip nurodyta šio straipsnio 1 dalyje.“

19. Siekiant nuoseklios galiojančio teisinio reguliavimo poveikio *ex post* vertinimo sistemos kūrimo bei vadovaujantis 2020 m. balandžio 1 d. įsigaliojusiomis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo ketvirtąjo skirsnio nuostatomis, keičiamo įstatymo 14 str. siūlytina išdėstyti taip:

„14 straipsnis. Įstatyme nustatyto teisinio reguliavimo stebėseną

Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerija iki 2023 m. lapkričio 1 d. Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo nustatyta tvarka atlieka šio įstatymo poveikio *ex post* vertinimą, kuris apima laikotarpį nuo 2021 m. balandžio 1 d. iki 2023 m. kovo 31 d. Šio vertinimo ataskaitoje įvertinami žalio pieno pirkimo-pardavimo kainos pokyčiai, ūkio subjektų skaičiaus pokyčiai, nupirkto bei eksportuoto ir importuoto žalio pieno kiekio pokyčiai ir pieno gaminių mažmeninių kainų grandinės pokyčiai.“

20. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalimi, kurioje numatyta, kad teisės aktai, keičiantys ar nustatantys naują ūkio subjektų veiklos ar jos priežiūros teisinį reguliavimą, paprastai įsigalioja gegužės 1 dieną arba lapkričio 1 dieną, tačiau visais atvejais ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos, siūlytina nustatyti, kad Projektas Nr. XIIIP-5004 ir šiame nutarime pateikti siūlymai įsigaliotų ne anksčiau kaip po trijų mėnesių nuo jų oficialaus paskelbimo dienos.

21. Siūlytina nustatyti, kad žalio pieno pirkimo-pardavimo sutartys, sudarytos iki Projekto Nr. XIIIP-5004 įsigaliojimo, per 6 mėn. nuo jo įsigaliojimo turi būti peržiūrinamos ir patikslintos bei užtikrinama jų atitiktis šio keičiamo įstatymo ir jo įgyvendinamųjų teisės aktų nuostatomis.

Ministras Pirmininkas

Aplinkos ministras,
pavaduojantis žemės ūkio ministrą

Aplinkos ministras
Kestutis Mažeika

2020-09-16

Žemės ūkio viceministras
Egidijus Viskantas

Žemės ūkio ministerijos
Teisėkūros ir atstovavimo
skyriaus vedėjas

Andrius Burlėga

2020-09-16

Violeta Stalpinienė

2020-09-16